

*Reafirmacija
Inovativnost
Domišljija*

*Strasti
Potenciali
Angažiranost*

URBANE BRAZDE

Strasti in potenciali obrobja

razpisujejo

Natečaj za raziskovalna dela

Urbane brazde, eden izmed štirih programskih sklopov Maribor 2012 – Evropska prestolnica kulture, razpisujejo **natečaj za pet najboljših raziskovalnih nalog** z naslednjih raziskovalnih področij:

- **socialna ekologija;**
- **teorija, znanost in univerza na razpotjih;**
- **angažirano družboslovje in humanistika;**
- **premišljanje javnih prostorov, trajnostnega prometa in transportnih alternativ;**
- **pravo in rekuperacija skupnosti.**

Z vsakega raziskovalnega področja bo izbrana najboljša raziskovalna naloga, za katero bo podeljena nagrada v višini 2.000 € (neto).

Skupna vrednost nagrad, ki jih bodo podelile Urbane brazde bo 10.000 € (neto).

Rok oddaje raziskovalnih nalog je 30. september 2012.

Posameznica oziroma posameznik lahko prijavi samo en prispevek na enega od raziskovalnih področij. Vsebina raziskave mora vključevati globalno kontekstualizacijo problematik s konkretno raziskovalno aktivnostjo na območju Maribora in/ali Podravja.

Intro

Globalna tekma za denarjem in prestižem izrinja vedno večje dele populacij iz svoje sredine, a nikdar ne more povsem zatreti strasti in potencialov, ki se zbirajo na obrobju. Zaradi agresije kapitalističnega drobljenja in sprevračanja družbenih odnosov, praks in interakcij so poskusi opolnomočenja skupnosti dragocene priložnosti za ponovno izgradnjo kulture sobivanja, povezovanja, izmenjave in sodelovanja.

I. O Urbanih brazdah

Urbane brazde so programski sklop Evropske prestolnice kulture Maribor 2012, ki ga tvori kolektiv raziskovalcev in aktivistov: docentka kulturologije in dr. sociologije Marta Gregorčič, ekolog Anton Komat, sociologinja Mateja Zobarič Trplan, pravnik Matej Zonta, kulturolog in socialni antropolog Tomaž Gregorc in inženir prometa Josip Rotar.

Angažirana znanstveno-raziskovalna skupina bo s teoretskim pristopom socialne ekologije in z metodo militantnega raziskovanja (raziskovanje in delovanje »od spodaj« in »z« ljudmi) vzpostavljala sodelovanje z različnimi lokalnimi in četrtnimi skupnostmi, posamezniki in interesnimi skupinami, da razpre ustaljene okvirje prepričanj in delovanj, ki ubijajo draž človekovih potencialov, intuicijo in domišljijo. S svojim delovanjem bo »povzročala« priložnosti za reafirmacijo in opolnomočenje skupnosti v posameznih delih mesta in v njegovem zaledju.

Znotraj lokalnega okolja bo poskusila vzpostaviti heterogene prakse prehranske samopreskrbe in sovisnosti. Tkala bo nove odnose med malimi tradicionalnimi kmeti in urbani četrtmi, vrtci, šolami, domovi upokojencev in drugimi ustanovami. S tem bo poskusila povečati samostojnost in avtonomnost posameznih delov verige samooskrbe, v procesu pa se bodo razvile tudi nove prakse lepljenja in spajanja dolgoživih vezi skupnosti.

Prav tako bo poskušala razviti model semenske knjižnice ter s tem rekuiperirati najosnovnejšo, a neprecenljivo kulturno dediščino Podravja in Pomurja. Prav v tem delu države se je namreč, kljub brutalnim politikam opustošenja obdelovalnih površin, ohranila največja biotska raznovrstnost. Z različnimi modeli organskega urbanega vrtnarstva (permakulturni vrtovi) pa se bo dediščina prek izobraževanja in prostorskih intervencij prenašala na mlade in urbane generacije ter se vpisovala v evropsko dediščino.

Na podoben način bo poskušala prepoznati tudi nemire iz obrobja, ljudi in skupine, ki so znotraj sodobne družbe sistematično ali celo načrtno izključeni in diskriminirani ter z alternativnimi pristopi, z vključevanjem dijakov, študentov, brezposelnih, kmetov, angažiranih javnih servisov in civilne družbe, iskala pogoje in priložnosti za njihovo artikulacijo, povezovanje, reafirmacijo in samorealizacijo.

II. Zakaj smo razpisali ta natečaj

Raziskovalci-aktivisti Urbanih brazd smo prepričani, da se v vsakemu od nas skrivata domišljija in ustvarjalnost, ki pa se brez vzpodbud, motivacij ali razumevanja naših zanimanj pogosto ne uspeta artikulirati. S tem namenom razpisujemo natečaj za najboljša raziskovalna dela na petih že omenjenih področjih, za katera menimo, da predstavljajo velik izziv sodobni humanistiki in družboslovju. Spodbuda je namenjena tudi tistim, ki želijo nadaljevati študij, pa jim mačehovska politika do mladih ali pa osebni proračun tega ne dovoljujejo.

Da bomo dodatno podkrepili fokus pričakovanj, teoretizacij, diskusij in premišljevanj na teh, pogosto ne dovolj močno pokritih in razdelanih področjih, bomo skrbeli tudi z lastnim delovanjem in inovativnimi posegi v okviru Maribor 2012 – Evropska prestolnica kulture.

III. Kaj pričakujemo od vas

Raziskovalna naloga mora biti tematsko vezana na Maribor in/ali Podravje, a mora vsebovati refleksije o širših (globalnih) družbenih procesih.

Od kandidat/kandidatov pričakujemo, da bodo opravile/li poglobljeno raziskavo na področju njihovega zanimanja v okviru razpisanih raziskovalnih področij.

Raziskava naj vsebuje teoretsko-analitski del (npr. pregled ekonomskih, socialnih, pravnih in razvojnih politik pri urejanju visokošolskega sistema, manjšinske problematike, novih oblik zaposlovanja, ukrepov za odpravljanje brezdomnosti, diskriminacije, brezposelnosti, novih režimov zaposlovanja, izkoriščanja migrantov itn.) **in empirično-refleksivni del** (»etnografija«, reflektirani popis konkretnih vsakodnevnih praks brezdomnih, brezposelnih, delavcev migrantov, participacije mladih, oblik družbenih menjav ipd. Ena izmed možnosti so študije primera, recimo sledenje dnevnim praksam in problemom enega delavca migranta ali pa življenjski zgodbi brezdomnega; lahko raziskujete vaš stanovanjski blok, okoliška igrišča ali vašo mestno četrt, kako jo ljudje dojemajo, kakšne vizije in aspiracije imajo ipd.).

Pomembno pa je, da vsaka raziskava poleg angažmaja v lokalni družbeni realnosti (terensko delo) vsebuje še kontekstualizacijo na globalni ravni (recimo pregled določenih praks iz tujine, ki bi se jih lahko – s kontekstualnimi modifikacijami – uspešno preneslo v lokalno

okolje; kateri so globalni procesi, ki sprožajo lokalne odgovore in morda zakaj jih ne sprožajo itn.).

Pri tem se lahko (teoretsko, vsebinsko) opirate na vaše profesorice in profesorje, mentorice in mentorje, raziskovalke in raziskovalce ali pa na raziskovalni kolektiv Urbane brazde, toda v tem primeru to nikakor ne bo vplivalo na končno oceno. Študentke/študenti se lahko na natečaj prijavijo s seminarsko/diplomsko nalogo ali študijo, ki so jo pripravljali (ki jo morajo pripraviti) v okviru nekega predmeta. Prijavite se lahko tudi z raziskavo, ki jo izvajate/boste izvedli v skupini (recimo treh). Prijavljena dela so lahko že v teku (ni nujno, da začnete raziskovati na novo), lahko so zaprašene (opuščene), nedokončane diplome, seminarske naloge ali pa čisto nove, sveže ideje. Pomembno pa je, da so končna dela jezikovno, metodološko in teoretsko ustrezna.

IV. Pogoji prijave na natečaj

- Kdo lahko sodeluje: dodiplomski in podiplomski študenti, brezposelni, ljudje brez statusa, tisti, ki so študij opustili, a so si sedaj premislili, tisti, ki zaradi takšnega ali drugačnega razloga niso mogli študirati.
- Komu ta razpis ni prioriteten namenjen: vsem, ki so v rednem delovnem razmerju, zaposlenim znotraj izobraževalno-raziskovalnih institucij, uveljavljenim (samostojnim) raziskovalcem, samozaposlenim v kulturi.

V. Raziskovalna področja

1. Socialna ekologija

Smiselno je, da se za to raziskovalno področje odločijo posameznice in posamezniki iz družboslovnih smeri.

Nekaj možnih raziskovalnih tematik/izhodišč/vprašanj:

* kritika sodobnih socialnih, političnih in proti-ekoloških trendov v kapitalističnih družbah ter novi, alternativni družbeni pristopi in teorije;

* analiza lokalnih in tradicionalnih oblik menjave v Podravju v različnih časovnih obdobjih ter njihov vpliv na delovanje skupnosti; katere oblike nedenarne menjave so še vedno del vsakdanjega življenja v Podravju, kje in kako?;

* primerjalna študija družbenega soupravljanja po drugi svetovni vojni in družbenih razmerij ob koncu 20. stoletja na primerih samooskrbe, samozadostnosti, samo-določanja ali pa širše družbene participacije glede na starost, spol, obliko zaposlitve ali način življenja;

- * odnosi odvisnosti in vzajemnosti značilni za naravni svet in za človeško družbo ter možnosti za ustvarjalnost, spontanost, netekmovalnost in strpnost v kapitalističnih družbah;
- * primeri dolgoročnih in sonaravnih razvojnih politik v EU in drugod po svetu na primeru kmetijske, izobraževalne ali kulturne politike;
- * alternativni primeri samopreskrbe (energetske, prehranske idr.); kako so posamezne skupine, gibanja ali organizacije vzpostavile in ohranile principe vzajemnosti, horizontalnosti in raznovrstnosti?;
- * študija najbolj inovativnih globalnih primerov (eden ali več) zasedb degradiranih delov mesta in njihova oživitvev ter novi načini upravljanja teh skupnosti; nov val urbanega vrtnarstva, skupnostnih radijev, solarne energije (itn.) v EU in ZDA; nove oblike skupnostnega upravljanja s pekarnami, vrtci, šolami in drugimi ustanovami v Evropi, Latinski Ameriki in drugod;
- * v kolikšni meri sodobni nakupovalni centri zagotavljajo potrebe sodobnega prebivalca – ali na človekove potrebe odgovarjajo s primerno raznolikostjo, kakovostjo in funkcionalnostjo (študija primera na konkretnem nakupovalnem centru v Mariboru);
- * ekonomska analiza osnovnih človekovih potreb v zadnjih petdesetih letih v Mariboru in upravičenost rasti stroškov (na primer analiza dostopa do pitne vode, elektrike, komunalnih storitev, telefonije, internetnih ponudnikov itn.);
- * kultura obilja ali boja za preživetje: zakaj živimo v tisočletju globalizacije lakote?;
- * kako so kapitalistične strukture diskriminacije povezane s človekovim poseganjem v naravno okolje in kulturno krajino;
- * sodobni primeri uveljavljanja neposredne demokracije med alterglobalističnimi gibanji in njihove realne možnosti doseganja sprememb.

Opis: Socialni ekologi menijo, da so družbeni pojavi, kot na primer rasizem, seksizem in izkoriščanje držav v razvoju, proizvedeni na osnovi enakih mehanizmov kot tisti, ki povzročajo krčenje pragozdov, klimatske spremembe in druge oblike netrajnostnega razvoja. Človekova prevlada nad naravo izhaja iz človekove prevlade nad človekom. Zato tako imenovanih okoljskih vprašanj ne more analizirati, odpraviti ali trajnostno sanirati brez soočenja s temeljnimi protislovnimi mehanizmi delovanja sodobnih družb, ki razkrajajo družbeno tkivo ter posledično tudi naravno okolje.

Ker so družbena razmerja vse bolj utemeljena na procesih izključevanja, tekmovalnosti, podrejanja, alienacije, nestrpnosti, segregacije določenih delov populacije ali regij, na prekarizaciji in fleksibilizaciji dela in življenja, se poglobljajo tudi netrajnostni posegi človeka v naravo, ki imajo negativne posledice na ekosistem, na kakovost življenja ljudi in ne nazadnje na samo rast negativnih gospodarskih trendov. Vsi omenjeni procesi družbene fragmentacije, razkrajanja in razlikovanja, podrejanja in izključevanja družbenih skupin in pustošenje naravnih danosti so bili vedno sestavni del družbenih sistemov ali ureditev skupnosti. Vendar pa nas antropologija uči, da so prenekateri družbeni sistemi temeljili tudi na krepitvi družbene kohezije, egalitarnosti, pravičnosti, vzajemnosti in sodelovanja. Spet drugi pa so izhajali iz človekove

tekmovalnosti ter vzpodbujali homogenizacijo in stratifikacijo družbe. Prav kohezivni družbeni sistemi so praviloma gojili trajnosten odnos do narave.

Socialna ekologija je le en primer teorije in prakse, ki je razvil koherentno radikalno kritiko sodobnih družbenih, političnih in proti-ekoloških trendov ter rekonstruktiven, ekološki, komunitarni in etični pristop proučevanja družb. Hkrati pa je tudi redka filozofija, ki je nastala v državi zahodnega kapitalizma, in sicer v Vermontu v ZDA. Pred pol stoletja sta jo razvila Daniel Chodorkoff in Murray Bookchin. Danes vrsta antropologov, sociologov, razvojnih ekonomistov, ekologov in terenskih raziskovalcev opozarja na vse pogostejše pojavljanje alternativnih razvojnih primerov v teoriji in praksi, ki v zadnjih treh desetletjih vznikajo v tako imenovanih deželah v razvoju. Pogosto gre za avtonomne, samoorganizirane in samoupravljane skupnosti, ki na svojstvene načine dokazujejo, kako je mogoče pereče ekološke problematike, prekomerno izkoriščanje in obremenjevanje narave učinkovito odpravljati prav z novimi pristopi družbenega delovanja »od spodaj«.

S tem, ko so skupnosti na novo opredelile družbena razmerja ter vzpostavile alternativne modele samoupravljanja, so opustile tudi netrajnostne posege v okolje ter dosegle izjemno visoko egalitarnost in kohezivnost znotraj pripadnikov skupnosti kot tudi v širši regiji. Po več desetletni praksi je te inovativne razvojne politike mogoče oceniti s kvalitativnimi metodami preverjanja na terenu, ki pokažejo, da imajo alternativne, samozadostne in samoupravljane skupnosti ali regije bistveno bolj trajnosten, ekonomsko manj ranljiv in odvisen sistem ter da zagotavljajo bistveno višje standarde človekovega življenja. Ne le, da imajo svojevrstne oblike participativne demokracije tudi vzajemen, sonaraven razvoj.

2. Teorija, znanost in univerza na razpotjih

Smiselno je, da se za to raziskovalno področje odločijo posameznice in posamezniki iz družboslovnih in humanističnih smeri.

Nekaj možnih raziskovalnih tematik/izhodišč/vprašanj:

- * analiza spremembe visokošolskih študijskih programov zaradi uvedbe bolonjske reforme ter ocena kakovosti novih programov in metod za znanstveno delo (lahko na primeru katedre, oddelka, študijske smeri, fakultete ali univerze);
- * analiza širšega konteksta študentskih uporov in protestov mladih v vseh državah EU v zadnjih desetih letih ali pa konkretna analiza študentskih uporov na Hrvaškem, v Grčiji, Franciji, Italiji ali Veliki Britaniji ter iskanje argumentov, zakaj ostaja Slovenija (Maribor) v tem kontekstu izjema;
- * kritika nacionalne politike za visoko šolstvo zlasti pri zahtevah, ki poudarjajo »uporabnost«, »učinkovitost« in podobne utilitarne zahteve, ter kakšna je vloga univerze, ko je treba braniti avtonomijo, znanost, ustvarjalnost in dostopnost za vse družbene skupine in področja;
- * primerjalna študija izvornosti, ustvarjalnosti in zahtevnosti diplomskih del pred in po bolonjski reformi ter ocena participacije študentov in študentk pri raziskovalnih programih, projektih ali v družboslovnih in humanističnih revijah pred in po spremembi visokošolskega študija.

Opis: Zgoraj so navedena le možna izhodišča, saj v to raziskovalno področje spadajo vsakršne raziskave vezane na visokošolsko izobraževanje in znanstveno prakso.

Avtonomne sfere teoretske in znanstvene produkcije (univerze, inštituti, raziskovalne organizacije, aparati intelektualnih razprav itn.), kulturne ustvarjalnosti in zlasti politične prakse so tista tradicionalna družbena in zgodovinska žarišča, ki zagotavljajo neodvisen in odprt javni prostor. Vsa ta področja pa so v sedanjem trenutku v globoki krizi, saj so se v veliki meri izrabile institucionalne kapacitete znanstvenega, kulturnega in še zlasti političnega ustvarjanja, hkrati pa je prišlo do resnega upadanja avtonomne sfere javnosti. Vsa področja teorije, znanosti in univerze so povsod po svetu vse bolj podvržena nezaustavljenim napadom kapitalske, dobičkonosne logike, ki spodnaša osnovne postavke njihovega nadaljnega obstoja. Z zapiranjem javnih in odpiranjem privatnih prostorov za visokošolsko izobraževanje in ustvarjanje, z drobljenjem znanj in vednosti, trganjem kontekstov in umikanjem od vse bolj neusmiljenih pogojev življenja in ustvarjanja v neoliberalnih družbah, s preprečevanjem postopnega, kolektivnega in eksperimentalnega raziskovanja, refleksij in razprav, izgubljamostičišča, ki so nekdanj omogočala družbeno kritiko in artikulacijo.

Kot ima v umetnih, sterilnih središčih pravico samo blago, se tudi znotraj univerze krči prostor za produkcijo emancipatoričnih teorij in praks, dialoško in vzajemno ustvarjanje znanj in vednosti ter njihovo resoniranje (odzvanjanje) v širšo skupnost oziroma vsakdanje življenje. V teh procesih je Slovenija dvakratna izjema: prvič, ker je prvotno degradacijo javnega šolstva možno zaznati s procesom izganjanja poučevanja latinščine na osnovnih in srednjih šolah ter univerzah (med leti 1849 in 1987), drugič pa, ker sama struktura javnosti kot odprt prostor soočanja mnenj in prostor javne konfliktnosti ni nikoli zares obstojala.

V tem primeru je vdor neoliberalne logike (bolonjska reforma) v slovenski visokošolski sistem do določene mere lokalna adaptacija predhodno obstoječe antiintelektualne mentalitete. Analiza, ki izhaja iz omenjene podmene, nas privede do tega, da pred bolonjsko reformo na slovenskem ni bilo »zlatih časov«, ravno zato pa povratek v »pred Bolonjo« ne nosi s seboj emancipatorne vrednosti. Na tem mestu se odprejo vprašanja in kreativni razmisleki o tem, katere – še neobstoječe ali pa morda marginalizirane in zanemarjene – prakse nosijo s seboj emancipatorične vrednosti.

Za to raziskovalno področje naj se odločijo posameznice in posamezniki, ki jih zanimajo negativni učinki spreminjanja pogojev študija, vsiljene strukture mišljenja, ki so osnovane na izobraževalnih politikah političnih in znanstvenih institucij, ter odpori zoper te posege.

3. Angažirano družboslovje in humanistika

Smiselno je, da se za to raziskovalno področje odločijo posameznice in posamezniki iz družboslovnih in humanističnih smeri.

Nekaj možnih raziskovalnih tematik/izhodišč/vprašanj:

* kje je meja med prostovoljstvom in aktivizmom, kakšna je razlika med pomočjo in opolnomočenjem skupnosti: komaj smo zaključili evropsko leto boja proti revščini (2010), že smo vstopili v evropsko leto prostovoljstva (2011) – ali take in podobne titule ter dodatna sredstva, namenjena za posamezna kulturna, socialna ali ekonomska področja, odpravljajo strukturne ovire in razrešujejo problematike, s katerimi se srečuje Evropska unija, ali zgolj negujejo in milijo zelo konkretne in brutalne neenakosti, nestrpnosti, diskriminacije, etnocentrizme, ustvarjajo nove privilegije in selekcionistične politike?;

* zakaj se romsko populacijo večinoma vključuje – in s tem tudi stereotipizira – v kulturne projekte (glasba, ples, ostala folklor) in se je ne sprejema kot ostale družbene skupine, ki znajo veliko več kot zgolj plesati, peti in prerokovati?;

* kaj za posameznika pomenijo nestalne zaposlitve (prekarne oblike dela) in kakšna je vloga socialne države pri legitimiranju takih oblik zaposlitev?;

* kako je študentsko delo vplivalo na ekonomijo gospodinjstev in kakšne spremembe prinaša »malo delo«?;

* primerjalna študija vloge mladih v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja ter danes – zlasti pri aktivni participaciji, vizijah in perspektivah v kreiranju vsakdana; leta 2013 bo Maribor evropska prestolnica mladih. Kaj bi morala biti prioritarna politika mesta, da se spremenijo pogoji za sobivanje in sodelovanje mladih v mestu?;

* ideologija identitetnih politik v kontekstu sodobnega kapitalizma: kaj je to »identiteta« in kakšna je njena družbeno-kulturna vloga v luči razrednega boja?;

* zakaj številni družboslovci obravnavajo brezdomce prek subkulturnih in identitetnih politik ter zakaj niso dojemljivi za izvirne in emancipatorične prakse, ki so jih (samo)organizirani brezdomni razvili v različnih državah Evropske unije, tudi v Sloveniji? Kako je z brezdomnostjo v Mariboru?

Opis: Zgoraj so navedena le možna izhodišča, saj v to raziskovalno področje spadajo vsakršne raziskave vezane na področja humanistike in družboslovja: zgodovine, filozofije, psihologije, pedagogike, kulturologije, sociologije, antropologije ...

Raziskovalke oziroma raziskovalci naj se osredotočajo na posamezne fenomene ali pojave »urbanega obrobja«, tako v prostorskem kakor v kulturnem in socialnem smislu. Mestne strategije preseljevanja specifičnih družbenih skupin (gentrifikacija), načini sobivanja ali izolacije, porast negotovih (prekarnih) oblik zaposlovanja (začasne garancije brez možnosti in prihodnosti), sistematično izključevanje iz domene družbenega ter izkoriščanje specifičnih

populacij (družbenih skupin) iz skupnega vsakdana je realnost, s katero se srečujemo na vsakem koraku.

Prevlada ideologije prostega trga (»nevidna roka, ki ureja sistem«), neoliberalizma, specifične reprezentacije spolov in identitetnih skupin (»to so Romi«, »to so geji« ipd.) ter sistematično prilaščanje skupnih dobrin (komodifikacija) so le delec v celoti problematik sodobnega sveta, ki se odražajo predvsem na lokalni ravni, pridobivajo lokalne – specifične – pomene in načine udejanjanj, a s tem proizvajajo tudi specifične oblike odporov.

Kje so »mesta« odpora? Na kakšne načine si lahko zamišljamo drugačno realnost? Kakšna je naša aktivna vloga pri ustvarjanju novih oblik razumevanja in sobivanja? Kako se lahko kot posamezniki/posameznice upiramo, povezujemo, organiziramo in mobiliziramo? Kakšna je vloga kritičnega intelektualca (družboslovca, humanista) pri kreiranju državnih politik ali alternativ?

4. Premišljanje javnih prostorov, trajnostnega prometa in transportnih alternativ

Smiselno je, da se za to raziskovalno področje odločijo posameznice in posamezniki iz tehničnih in družboslovnih smeri.

Nekaj možnih raziskovalnih tematik/izhodišč/vprašanj:

- * na kakšen način spodbujati trajnostno mobilnost in brezavtomobilski razvoj, da bo pri tem prihajalo do pozitivnih sinergij na ostalih področjih: ekonomija, izobraževanje, okolje, kakovost življenja, opolnomočenje skupnosti, socialna vključenost, pozitivna identiteta mesta, zdravje, prostor itn. Pozitivne sinergije je potrebno dokazati na realnih primerih;
- * kritična analiza naraščajočih privatizacijskih posegov v okolje in prilaščanj nekdanjih skupnih javnih prostorov (ograjena in za nekatere ljudi nedostopna igrišča, nekdanje zelenice, kjer sedaj kraljujejo hipermarketi, ...) ter razmišljanje o alternativnih oblikah re-apropriacije prostorov javnega. Analizo je potrebno izpeljati na konkretnem lokalnem primeru;
- * kako razbiti stereotip o kolesarjenju kot športnorekreativni dejavnosti? Kako percepcijo kolesarjenja spremeniti v del vsakdanjega življenja, načina transporta, kulture premikanja po prostoru, osebne stila in ne nazadnje v sestavni del identitete mesta?;
- * ustvarjanje okolja s »protezami«: problematika dostopnosti javnih površin in zgradb v luči posameznic in posameznikov, ki so »gibalno ovirani«. Konkretna analiza dostopa v zgradbe javnega značaja (trgi, muzeji, kinodvorane, stadioni, knjižnice, ...) in pogoji svobodnega premikanja po teh prostorih za »gibalno ovirane« ljudi;
- * »socialna mobilnost«: problematika na videz poroznih, a v resnici zelo ograjenih meja med različnimi socialnimi skupinami in družbenimi razredi. Problematiko lahko prikažete na poljubnem, a konkretnem empiričnem primeru;
- * kako razviti smotrne ukrepe in scenarije, ki bi brez prevelikih denarnih sredstev in infrastrukturnih posegov obrnili trend množične uporabe avtomobilov v trend množične uporabe koles, javnega transporta in pešačenja?

Opis: Zgoraj so navedena le možna izhodišča, saj v to raziskovalno področje spadajo vsakršne raziskave vezane na pomene javnih, skupnih prostorov, trajnostni promet in transportne alternative, prostorsko načrtovanje, problematiko mobilnosti med različnimi družbenimi razredi, pogoje za svobodno premikanje po prostoru v luči »hendikepiranih« posameznic in posameznikov ipd.

Nenehni razvoj sodobnih mest spreminja tudi miselne in gibalne navade prebivalcev. Velikokrat so ti izključeni iz procesov načrtovanja razvoja mesta, privatizacijski procesi pa še dodatno posegajo v ustaljene navade in odnose. Denimo prostori, ki so bili nekoč javni, so v zadnjih desetletjih »dobili« ograje, na njih pa visijo table »Prepovedan vstop«. Kaj to pomeni za mesto in kako lahko ponovno vzpostavimo javne prostore sta le dve od niza vprašanj, ki se ob tem sprožajo.

Zaradi močne vseprisotnosti avtomobilov v naših življenjih in mnogih negativnih posledic avtomobilske odvisnosti je razmislek o trajnostnih načinih premikanja po prostoru del prihodnjih usmeritev mest. V tej luči so pomembne strategije za uvajanje novih oblik transporta in njihova implementacija v lokalnem okolju.

Mnogokrat zanemarjena in ne toliko vidna je problematika socialne mobilnosti oziroma mobilnosti med različnimi družbenimi razredi. Kljub temu, da živimo v tako imenovanem »razvitem svetu«, je določen del populacije sistematično izključen iz celotnega spektra možnosti. Zdrav razum na to vprašanje odgovarja izključevalno (na primer: »saj tega ne potrebujejo«) ali problematiko zvede na raven osebne psihologije (na primer: »ona je pač taka«), medtem ko lahko opazamo kronično pomanjkanje sistemskih analiz in premišljenih rešitev za omenjeno problematiko. Kritičen razmislek mora torej vsebovati sistemski vidik problematike ter konkretne odgovore ali alternative.

5. Pravo in rekuperacija skupnosti

Smiselno je, da se za to raziskovalno področje odločijo posameznice in posamezniki, ki proučujejo pravo.

Nekaj možnih raziskovalnih tematik/izhodišč/vprašanj:

- * kako zaščititi semena, ki so jih skupnosti razvile v lokalnem okolju ter negovale desetletja in tisočletja, pred agresivnimi posegi odtujevanja (patentiranje); kako s pravnimi mehanizmi preprečiti, da bi kulturo regije, in z njo povezano vsakdanje življenje in sobivanje narave in človeka, podvrgli kapitalu in stihijski globalizaciji;
- * slabosti in posledice zakonskih oblik prekarnega dela (delo za določen čas, delo preko agencij za začasno delo, malo delo);
- * dekriminalizacija zasedništva – rekuperacija zemlje in objektov (stanovanj) v tujini in v Sloveniji.

Opis: Semena, rastline in živali so naravno bogastvo, kulturna dediščina, ki se prenašajo iz roda v rod in omogočajo ljudem preživetje. V zadnjih desetletjih se v svetu soočamo z omejevanjem dostopa do teh naravnih bogastev, kar je posledica njihovega patentiranja s strani mednarodnih korporacij, ki njihovo uporabo pogojujejo z vsakokratnim odkupom »pravice«. Preko analize domačih in mednarodnih predpisov in tujih sodnih praks, ki temeljijo na konkretnih primerih nasprotovanja patentiranju naravne kulturne dediščine, naj se raziskovalke in raziskovalci osredotočijo na pravne možnosti zaščite semen pred poskusi patentiranja ...

Mednarodne in državne zahteve po fleksibilizaciji trga dela se odražajo v normativnem urejanju novih oblik prekarnega dela (delo za določen čas, delo preko agencij začasno delo, malo delo). Kakšni so razlogi, ki jih zakonodajalec navaja za njihovo sprejetje? Kakšen je bil izvorni namen predpisov? Kako delujejo predpisi v praksi? Kako oblika, ki je bila sprejeta kot izjema, postane preko izrabe ohlapne zakonske formulacije pravilo? Kako onemogočiti negativne družbene implikacije?

V skladu z ustavo ima lastnina socialno, ekološko in ekonomsko funkcijo. V večini primerov prevlada ekonomska funkcija, ki preko špekulacij z nepremičninami in akumulacijo lastnine s strani manjšega števila ljudi ustvarja večino, ki nima dostopa do zemlje, stanovanja in delovnih sredstev. Kot odgovor na potrebe ljudi brez lastnine se pojavljajo, tako doma kot v tujini, različne oblike zasedništva, s katerimi se izvaja rekuperacija nepremičnin in se jim vrača socialna komponenta. Kakšne so pravne ureditve zasedništva v tujini? Kako bi bilo mogoče pravno urediti zasedništvo v Sloveniji?

Razpisane teme (vprašanja in problematike) ne bodo služile kot okvir selekcije pri sprejemanju del! Navedene so kot vzpodbuda za razmislek v določeno smer (vezano na raziskovalno problematiko), kot možne izhodiščne točke.

Posameznica/posameznik lahko prispeva poljubno problematiko (raziskovalno temo), ki spada pod določeno raziskovalno področje.

VI. Tehnična navodila

Izdelki morajo biti napisani v slovenščini. **Jezikovna ustreznost je edini predpogoj za resno obravnavanje oddanih del!** Zaželen obseg končnega izdelka je dve avtorski poli (32 tipkanih strani oziroma 64.000 znakov s presledki), zgornje omejitve ni.

Prednost bo imela kvaliteta besedila in ne njegov obseg. Končna verzija raziskovalnega dela naj vključuje tudi naslovno stran, kratek povzetek ter navedbo virov in literature.

Oblika besedila naj bo poenotena v:¹

- pisavi (Times New Roman),
- velikosti pisave (12) in

¹ Navodila veljajo tudi pri oddaji dispozicije.

- 1,5 razmiku vrstic.

Sistema citiranja v samem besedilu (med besedilom, pod črto, ...) in končnega navajanja virov in literature sta prepuščena presoji avtorjev in avtoric (torej vam). Pomembno pa je, da ste pri tej izbiri dosledni!

K oddaji končnega dela ne pozabite dodati elektronskega naslova, na katerega vas bomo obvestili o rezultatih natečaja!

VII. Način prijave in sprejem besedil

Posameznica oziroma posameznik se lahko prijavi samo z enim prispevkom v eno od raziskovalnih področij.

Sprejem besedil bo potekal v dveh fazah.

Prva faza:

Do **30. novembra 2011** interesentke/interesenti pošljejo izpolnjen obrazec za dispozicijo:

- dispozicijo raziskave v obsegu največ treh strani, kjer navedejo ime in priimek, okvirni naslov dela ter sklop, v katerem želijo sodelovati;
- v dispoziciji avtorice in avtorji predstavijo krajši opis:
 - ❖ **vsebinskih** (kaj bom počel/a: jasno definirana raziskovalna vprašanja),
 - ❖ **teoretskih** (kateri teoretski okvir in katere avtorje bom uporabil/a) in
 - ❖ **metodoloških** (kako bom to izvedla/izvedel: opredeljena metodologija raziskovanja) nastavkov;
- v dispozicijo dodajo okvirni **seznam glavnih virov in literature** (do pet enot).

Vsebino dispozicije vpisujte direktno v »Obrazec za dispozicijo«!

Druga faza:

Končne izdelke sprejemamo (prek elektronske pošte) med **1. septembrom in 30. septembrom 2012**. Prepozno oddanih (poslanih) prispevkov ne bomo upoštevali!

Iz »Zadeve« (*Subject*) naj bo razvidno, da delo prijavljate na natečaj.

Dispozicije in končna dela sprejemamo na elektronskem naslovu:

urbane.brazde@maribor2012.eu

Za vse dodatne informacije se lahko obrnete na zgornji e-naslov ali pokličete na tel. št. 02/22-81-243 (kontaktna oseba: Tomaž Gregorc).

VIII. Evalvacije prispevkov (dispozicij in končnih del)

Prejeta dela (dispozicije in končna dela) bodo pregledovali raziskovalci-aktivisti Urbanih brazd. Pri ocenjevanju del s posameznih raziskovalnih področij bomo k sodelovanju povabili tri do štiri profesorje/strokovnjake/poznavalce za posamezno raziskovalno področje iz Univerze v Mariboru. V oddanih dispozicijah/končnih delih bo pomembno predvsem slednje:

- jasnost izražanja,
- smiselna – kontekstualna raba konceptov in teorij,
- angažiran pristop.

Outro

Prav tam, kjer še danes samevajo degradirani koščki mesta, pločevina, izpraznjena igrišča, zapuščeni trgi in zelenice, kjer so prebivalci odtujeni in osamljeni v svojih bitkah za življenje, lahko naslednji trenutek žge, draži, klije in se razvija tisto, kar ne bo več bolečina mesta, pač pa subjektiviteta v ustvarjanju, srečevanju in preizpraševanju vedno novih pogojev osvobajanja življenja.